

Postbus 68 | 1970 AB

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Auteur:

Zeehondenpupsterfte in 2019

Eind juni 2019 zijn in de Tweede Kamer vragen gesteld over een melding van verhoogde pup-sterfte onder de gewone zeehond (*Phoca vitulina*). Om deze vragen te beantwoorden heeft Sophie Brasseur op verzoek van het ministerie van LNV op 10 juli 2019 een expert advies opgesteld, waarin een algemeen beeld werd gegeven van de status van de gewone zeehondenpopulatie. Hoewel er geen structurele monitoring van de zeehondenstrandingen bestaat, waarmee bijvoorbeeld de jaarlijkse pup-sterfte kan worden vergeleken, blijkt er geen teruggang in de pup-productie te zijn. Ook zijn geen bijzonderheden opgemerkt door nationale en internationale opvangcentra.

Als aanvulling op genoemd advies zijn drie zeehondenpups postmortaal onderzocht op het Veterinair Pathologisch Diagnostisch Centrum (VPDC) van het Departement Pathobiologie, Faculteit Diergeneeskunde, Universiteit Utrecht om een idee te krijgen of er een aanwijsbare reden zou zijn van pup sterfte in 2019, door bijvoorbeeld een pathogeen of door antropogene oorzaak (IJsseldijk *et al.*, 2019).

Verzamelen en postmortaal onderzoek: Drie recent overleden zeehondenpups zijn verzameld langs de Nederlandse kust en direct getransporteerd naar de Faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Utrecht. Hier is volgens een gestandaardiseerde methode autopsie uitgevoerd op de verse kadavers, waarbij de dieren uitgebreid volgens protocol macroscopisch en histologisch onderzocht werden (Kuiken and Hartmann, 1993; Siebert *et al.*, 2001).

Resultaten:

- De eerste pup (mannetje, 101 cm, 9 kg) werd gevonden op 2 juli 2019 in Renesse (Zeeland). De meest waarschijnlijke doodsoorzaak is vermagering. Er waren geen voedingsresten in de maag aanwezig. Er zijn geen aanwijzingen voor infecties gevonden.
- De tweede pup (mannetje, 98 cm, 8 kg) werd gevonden op 4 juli 2019 in Sexbierum (Friesland). Net als bij de eerste pup is vermagering de meest waarschijnlijke doodsoorzaak. Er waren geen voedingsresten in de maag aanwezig. Er zijn geen aanwijzingen voor infecties gevonden.

Wageningen
Marine
Research

DATUM
6 september 2019

ONDERWERP
Autopsie drie zeehondenpups
voor LNV

ONS KENMERK
1934933.JS.pdg

POSTADRES
Postbus 68
1970 AB

BEZOEKADRES
Haringkade 1
1976 CP

INTERNET
www.wur.nl/marine-research

KvK NUMMER
09098104

CONTACTPERSOON

TELEFOON

E-MAIL

- Het derde dier (mannetje, 104 cm, 13 kg) werd op 6 juli 2019 gevonden op de Noordvaarder (Terschelling, Friesland). Dit dier is waarschijnlijk overleden door een stomp trauma: het dier had een schedelfractuur, een subcutaan hematoom en bloedingen in het brein en over de gehele ruggenmerg. Er zijn geen aanwijzingen van infecties gevonden.

Conclusie:

In de geboorte en zoogperiode tussen mei en augustus van 2019 werden op de Nederlandse kust in totaal 234 doodvondsten geregistreerd van gewone zeehonden op waarneming.nl. Hiervan werden 141 als juveniel aangemerkt, wat 7% van de ongeveer 2000 verwachte geboortes in de Nederlandse Waddenzee zou zijn (Galatius *et al.*, 2018). Deze aantallen zijn niet opvallend hoog; hoewel niet alle dode pups worden gevonden of gerapporteerd, lijkt dit binnen de marges voor natuurlijke sterfte van zogende pups (5-25% in de VS; Huggins *et al.*, 2013) te vallen. Hierbij is de doodsoorzaak vaak ondervoeding of infecties. Stomp trauma werd ook in voorgaande studies als doodsoorzaak geconstateerd (Baker *et al.*, 1998; Osinga *et al.*, 2012). Om vast te stellen of de gevonden doodsoorzaken van de drie pups uitzonderlijk is, en om een vinger aan de pols te houden over doodsoorzaken van zeehonden, is een monitoringprogramma noodzakelijk waarbij van de dood gevonden zeehonden een aantal kadavers jaarlijks pathologisch onderzocht wordt. Het structurele pathologisch onderzoekprogramma aan bruinvissen kan hierbij als voorbeeld dienen.

Referenties

Baker, J. R., P.D. Jepson, V.R. Simpson, T. Kuiken. 1998. Papers and Articles: Causes of mortality and non-fatal conditions among grey seals (*Halichoerus grypus*) found dead on the coasts of England, Wales and the Isle of Man. The Veterinary Record 142: 595-601.

Galatius, A., S. Brasseur, J. Cremer, R. Czeck, L. F. Jensen, J. Armin, P. Körber, R. Pund, U. Siebert, J. Teilmann and S. Klöpper. 2018. Trilateral Seal Expert Group (TSEG). Aerial surveys of Harbour Seals in the Wadden Sea in 2018. Another record year for pups. http://www.waddensea-secretariat.org/sites/default/files/downloads/TMAP_downloads/Seals/2018_harbour_seal_report.pdf. CWSS, Willemshaven.

Huggins, J. L., C. L. Leahy, J. Calambokidis, D. Lambourn, S. J. Jeffries, S. A. Norman and S. Raverty. 2013. Causes and patterns of harbor seal (*Phoca vitulina*) pup mortality at Smith Island, Washington, 2004-2010. Northwestern Naturalist 94:198-208.

IJsseldijk, L. L., A. Gröne, and M.J.L. Kik. 2019. Pathologisch onderzoek in het kader van de zeehonden pup sterfte 2019. Intern rapport UU, Departement Pathobiologie, Faculteit Diergeneeskunde, Universiteit Utrecht

Kuiken T. and M. Garcia-Hartmann. 1993. Proceedings of the first ECS workshop on cetacean pathology: dissection techniques and tissue sampling, Leiden, The Netherlands. ECS Newsletter 17: 1-39

Osinga, N, M.M. Shahi Ferdous, D. Morick, M. García Hartmann, J.A. Ulloa, L. Vedder, H.A. Udo De Haes, P.M. Brakefield, A.D.M.E. Osterhaus, T. Kuiken. 2012. Patterns of Stranding and Mortality in Common Seals (*Phoca vitulina*) and Grey Seals

(Halichoerus grypus) in The Netherlands between 1979 and 2008. Journal of Comparative Pathology 147(4): 550-565. doi: 10.1016/j.jcpa.2012.04.001.

Siebert, U, A. Wünschmann, R, Weiss, H. Frank, H. Benke, K. Frese. 2001. Post-mortem findings in harbour porpoises (*phocoena phocoena*) from the German North and Baltic Seas, Journal of Comparative Pathology 124(2-3): pp. 102-114. doi: 10.1053/jcpa.2000.0436.

DATUM
6 september 2019

ONS KENMERK
1934933.JS.pdg

PAGINA
3 van 4

Verantwoording

Projectnummer: 4318100299

Dit rapport is met grote zorgvuldigheid tot stand gekomen. De wetenschappelijke kwaliteit is intern getoetst door een collega-onderzoeker en het betreffende, verantwoordelijk MT-lid/director van Wageningen Marine Research.

Akkoord: Ir. S.C.V. Geelhoed
Onderzoeker

Handtekening:

Datum: 6 september 2019

Akkoord: Drs. J. Asjes
Manager Integratie

Handtekening:

Datum: 6 september 2019